

Vergaderjaar 2020–2021

32 752

Regels inzake de subsidiëring en het toezicht op de financiën van politieke partijen (Wet financiering politieke partijen)

Nr. 66

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 december 2020

De Commissie toezicht financiën politieke partijen (Ctfpp) brengt jaarlijks advies uit over de verantwoordingsdocumenten van alle politieke partijen. Hierbij bied ik u het advies van de Ctfpp over het verantwoordingsjaar 2019 aan¹ en reageer ik op dit advies.

Hoofdpijnen advies Ctfpp

De belangrijkste bevindingen van de Ctfpp over het verantwoordingsjaar 2019 luiden als volgt:

- De financiële verslagen van CDA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, PvdD, SGP en VVD zijn niet ondertekend door de verantwoordelijke bestuurders en/of (in hetzelfde document) gewaarmerkt door de verantwoordelijke bestuurders en/of gewaarmerkt door de accountant. De Ctfpp oordeelt dat deze partijen, als gevolg hiervan, niet voldoen aan alle wettelijke normen.
- 50PLUS en de Onafhankelijke Senaatsfractie rapporteren in hun financiële verslagen uitsluitend de schuldpositie per balansdatum, terwijl partijen volgens de wet alle schulden groter dan € 25.000 tijdens het verantwoordingjaar moeten opnemen in het schuldenoverzicht.
- Bij 50PLUS, GroenLinks en de SGP is de accountantscontrole op de neveninstellingen ontoereikend.
- Nu naar het oordeel van de commissie niet voldaan is aan de volledigheidseisen, heeft zij besloten om de door de hiervoor genoemde partijen aangeleverde jaarstukken niet te beoordelen.
- De Ctfpp wijst in dit kader erop, dat het in haar advies over 2018 geadviseerde uniforme controleprotocol nog niet gereed is.
- Geen enkele partij heeft bijdragen in natura verantwoord.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

- De Ctfpp adviseert om de Auditdienst Rijk (ADR) opnieuw een review uit te laten voeren bij de accountants van 50PLUS en Forum voor Democratie.
- De Ctfpp stelt vast dat zij al drie jaar achtereenvolgend niet kan steunen op de jaarverantwoording van Forum van Democratie en de neveninstellingen van deze partij. De commissie beschouwt dit als een ernstige zaak, nu niet kan worden bepaald of de subsidie die in 2019 aan de partij is uitgekeerd volledig juist is vastgesteld. De Ctfpp adviseert daarom om Forum voor Democratie een bestuurlijke boete van € 25.000 op te leggen.

Reactie op het Ctfpp-advies

Formele wettelijke vereisten

De Ctfpp constateert dat niet alle door de politieke partijen aangeleverde documenten voldoen aan alle formele wettelijke vereisten, zoals ondertekening door de verantwoordelijke bestuurders en/of waarmerking in hetzelfde document. Met de commissie ben ik van mening dat alle politieke partijen aan deze eisen moeten gaan voldoen. Bij de controle van de jaarstukken over 2019 heb ik hieraan daarom, mede in het licht van het advies van de Ctfpp over 2018, richting alle partijen extra aandacht besteed. Helaas heeft dit nog niet ertoe geleid dat alle politieke partijen ook aan alle vereisten hebben voldaan.

Hoewel dit voor een deel kan worden verklaard door de coronabeperkingen, acht ik het noodzakelijk dat hier structureel verbetering zichtbaar wordt. Conform mijn toezegging in de reactie op het Ctfpp-advies over 2018 werk ik daarom aan een controleprotocol. Dit protocol moet tegelijk in werking treden met het voorstel tot wijziging van de Wfpp, dat ik op 2 december jl. heb ingediend bij de Kamer. Daarop vooruitlopend zal ik de politieke partijen zo snel mogelijk een brief sturen, waarin ik hen nogmaals expliciet op de geldende verplichtingen wijs. In deze brief zal ik de politieke partijen en hun accountants informeren over de onderzoeksresultaten en bevindingen uit het verleden.

Reviews ADR

In reactie op het Ctfpp-advies over 2018 heb ik 50PLUS en Forum voor Democratie verzocht om hun accountants te vragen om herstelwerkzaamheden over 2018 uit te voeren. Zij hebben deze herstelwerkzaamheden in de afgelopen zomer verricht. Het advies van de Ctfpp om de ADR te verzoeken om ook over het verantwoordingsjaar 2019 een review bij de accountant van Forum voor Democratie uit te voeren, heb ik overgenomen. Tevens heb ik de ADR verzocht om een review bij de accountant van GroenLinks uit te voeren. Vanwege de coronabeperkingen zullen deze reviews in het voorjaar van 2021 plaatsvinden.

Omdat 50PLUS met ingang van 2020 van accountant is gewisseld, acht ik het niet zinvol om een review bij de voormalige accountant van de partij over zijn werkzaamheden over 2019 uit te voeren. Wel zal ik de ADR volgend jaar verzoeken om een review uit te voeren bij de nieuwe accountant van de partij over het verantwoordingsjaar 2020.

Advies inzake Forum voor Democratie

De Ctfpp acht het een ernstige zaak dat de jaarverantwoordingen van Forum voor Democratie al jaren niet aan de gevraagde kwaliteitsvereisten voldoen. Ik deel deze conclusie. In mijn reactie op het advies van de Ctfpp over 2018 heb ik daarom aangekondigd dat, indien de kwaliteit van de

aangeleverde verantwoording niet zou verbeteren, ik volgende stappen in overweging neem.²

Naast het verzoek aan de ADR om wederom een review uit te voeren bij de accountant van de partij over 2019 ga ik daarom een melding hiervan doen bij de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants en de Autoriteit Financiële Markten.

Mocht dit onvoldoende effect sorteren, dan neem ik het opleggen van de door Ctfpp geadviseerde bestuurlijke boete van € 25.000 in serieuze overweging. Over de door de Ctfpp gesignaleerde ontbrekende goedkeurende controleverklaring voor de ledentallen van Forum voor Democratie en Jong Forum voor Democratie per 1 januari 2019 heb ik de partij verzocht om alsnog een controleverklaring inzake de ledentallen aan te leveren. De partij heeft aan dit verzoek voldaan en een goedkeurende controleverklaring van het ledental van zowel de partij als de jongerenorganisatie aangeleverd naar de stand van 1 januari 2019. Omdat de door de accountant vastgestelde ledentallen lager waren dan in de oorspronkelijke subsidieaanvraag het geval was, is de subsidie op een lager bedrag vastgesteld.

Transparantie financiering voorafgaand aan de Tweede Kamerverkiezingen

De Ctfpp vestigt de aandacht op het belang van een goed verloop van de openbaarmaking van de financiën van de politieke partijen en kandidaten die deelnemen aan de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen. Vanzelfsprekend onderschrijf ik dit.

De afgelopen periode heb ik daarom alle partijen die geregistreerd staan in het register voor de Tweede Kamerverkiezingen geïnformeerd over de bij de aanstaande verkiezingen geldende verplichtingen. Direct nadat de Kiesraad bekend heeft gemaakt welke politieke partijen en kandidaten deelnemen aan de Tweede Kamerverkiezingen zal ik de deelnemende partijen opnieuw informeren over de wettelijke verplichtingen en de te volgende procedure bij de aanlevering van de verantwoordingsdocumenten. De door de partijen aangeleverde documenten maak ik één week voor de verkiezingen openbaar.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

---

² Kamerstuk 32 752, nr. 65.